

Dziennik ustaw państwa

dla

królestw i krajów w Radzie państwa reprezentowanych.

Część LVIII. — Wydana i rozesłana dnia 23. grudnia 1891.

(Zawiera Nr. 183.)

183.

Rozporządzenie ministerstwa handlu z dnia 15. grudnia 1891,

którem organizacja zarządu kolei żelaznych rządowych w królestwach i krajach w Radzie państwa reprezentowanych, rozporządzeniem z dnia 23. czerwca 1884 (Dz. u. p. Nr. 103) ogłoszona, zostaje uzupełniona i zmieniona.

Na zasadzie Najwyższego postanowienia z dnia 7. grudnia 1891 wydają się następujące zarządzenia:

I.

Uchyla się teraźniejszą osnovę §§. 3, 4, 13, 17, 19, 20, 23, 24, 26, 27, 28 i 29 organizacji zarządu kolei żelaznych rządowych w królestwach i krajach w Radzie państwa reprezentowanych, rozporządzeniem z dnia 23. czerwca 1884 (Dz. u. p. Nr. 103) ogłoszonej, które opiewać mają jak następuje:

§. 3.

Miejscową służbę ruchu na kolejach w §. 1 wzmiankowanych, uorganizowaną ze względu na potrzeby miejscowe i w ogóle z oddzieleniem od siebie trzech głównych gałęzi służby, sprawować będą następujące w hierarchii najniższe czynniki:

- a) służbę nadzorczą, jakoteż służbę konserwacji kolei i budowniczą dla tych budowli, dla któ-

rych osobne zarządy budownicze nie są ustanowione, wydziały konserwacji kolei;

- b) służbę obrotową i handlową, stacje (przystanki), z których ważniejsze zwać się będą: „c. k. Urząd ruchu kolei“ i otrzymają szerszy zakres działania;

- c) służbę pociągową i warsztatową, po części zarządy palarni, po części zarządy warsztatów.

Oprócz tego dyrekcjom ruchu kolei żelaznych będą służyli do załatwiania i nadzorowania służby obrotowej a w miarę rozległości okręgów dyrekcji, także pociągowej i warsztatowej, urzędnicy kontroli na szlaki kolejowe wydelegowani, których zakres działania ustanowi Minister handlu.

W większych okręgach dyrekcji ustanowione być mogą do tego samego celu osobne urzędy (inspektoraty) według okoliczności z wydziałami konserwacji kolei połączone, których zakres działania ustanowi również minister handlu ze względu na potrzeby służby. Do stawiania nowych budowli na kolejach, na których ruch utrzymuje Rząd, mogą być przeznaczone oprócz wydziałów konserwacji kolei osobne urzędy techniczne (wydziały, zarządy budownicze).

§. 4.

Nowe koleje żelazne, które budowane być mają kosztem rządowym, będą budowane przez zarządy budownicze, do tego celu ustanowione, podlegające bezpośrednio dyrekcji głównej.

§. 13.

Dyrekeji głównej a względnie Ministrowi handlu zastrzeżone są we względzie ruchu kolei w §. 1 wzmiankowanych wszystkie te sprawy, które nie należą do zakresu działania dyrekcyi ruchu (§. 28) kolei żelaznych.

Zakres działania dyrekcyi głównej obejmuje z obowiązkiem zasięgania w poszczególnych sprawach pozwolenia wyższej Władzy, w szczególności także:

1. Jednostajne i zgodne z sobą regulowanie służby we wszystkich gałęziach, mianowicie wydawanie obowiązujących powszechnie przepisów służbowych, instrukcyi i wszelkich innych rozporządzeń zasadniczych, jakoteż interpretacya, zmiana i uchylanie tychże;

2. sprawy budżetowe, kasowe i rachunkowe całego zarządu kolei rządowych za współdziałaniem wydziałów rachunkowych, przydanych dyrekcyom ruchu kolei żelaznych;

Budżety i zamknięcia rachunkowe zarządu kolei żelaznych układa się stosownie do przepisów dotyczących się prelininowania przychodów i wydatków rządowych i składania z nich rachunków. Dyrekcyje ruchu kolei żelaznej układać mają dla swoich okręgów prelininarze wydatków a dyrekcyja główna takowe rewiduje i zestawia dla całego zarządu kolei żelaznych podług gałęzi służbowych z prelininarzami wszystkich przychodów i wydatków dyrekcyi głównej i budowy nowych kolei żelaznych rządowych, wykazując i wyjaśniając dotacye, które dyrekcyom ruchu kolei żelaznych mają być przekazane.

Składanie rachunków z dotacyi, przekazanych dyrekcyom ruchu kolei żelaznych a względnie wszystkich wydatków okręgu każdej dyrekcyi, jest obowiązkiem tychże dyrekcyj ruchu kolei żelaznych, tak, że dyrekcyja główna przedstawia najwyższej Izbie obrachunkowej odnośnie wykazy administracyjne i zamknięcia rachunkowe jako ich wypracowania.

Dyrekcya główna kontroluje przez cały rok na podstawie wykazów miesięcznych administracya dyrekcyj ruchu kolei żelaznych i zarządzać ma potrzebne rewizye kas i zapasu materiałów;

3. znoszenie się z Władzami naczelnymi wojskowymi i cywilnymi, z innemi zarządami kolejowymi i zakładami komunikacyi, jakoteż ze Spółkami kolei, na których Rząd ruch utrzymuje;

4. ustanawianie i zmiana pocztu osobowego, naznaczanie stopni urzędnikom, przyjmowanie (mianowanie), posuwanie (na wyższy stopień), oddalanie ze służby (przenoszenie na spoczynek, wypowiedanie

służby) i postępowanie porządkowo-karne, jakoteż inne sprawy osobowe co do osób pełniących czynności w dyrekcyi głównej, a co do osób służących przy dyrekcyach ruchu kolei żelaznych o tyle, o ile odnośnie zarządzenia nie są tymże przekazane (§. 28, l. 2); w szczególności zaś przenoszenie z okręgu jednej dyrekcyi do okręgu innej dyrekcyi, lub też z dyrekcyi głównej i do dyrekcyi głównej;

5. zarządzanie funduszami do zaopatrzenia i wszelkimi innemi humanitarnemi dla podwładnych istniejącymi, podług odnośnych statutów, z współdziałaniem dyrekcyj ruchu kolei żelaznych (§. 28, l. 3);

6. kierowanie zwierzchnicze służbą konserwacyjną i budowniczą, jakoteż zatwierdzanie projektów, dotyczących się zmiany lub rozszerzenia stanu kolei, używania w inny sposób zakładów kolejowych, lub zmiany konstrukcyj normalnych;

7. kierowanie zwierzchnicze służbą pociagową i warsztatową, ustanawianie zasad wykonywania tejże i przestrzeganie żeby się ich trzymano, sprawianie i pożyczanie materiału kołowego, kierowanie warsztatami nie podlegającymi dyrekcyom ruchu kolei żelaznych;

8. kierowanie zwierzchnicze służbą obrotową, ustanawianie zasad wykonywania tejże i przestrzeganie żeby się ich trzymano, ustanawianie i zmiana porządku ruchu pociągów regularnie kursujących, przewożących pasażerów;

9. ustanawianie i zmiana taryf dla obrotu pasażerskiego i towarowego, interpretacya tychże w przypadkach wątpliwych i należące w myśl odnośnych instrukcyj do zakresu działania dyrekcyi głównej udzielanie biletów bezpłatnych, zniżanie opłat od przewozu osób i towarów, zasadnicze regulowanie stosunków obrotu w obec innych zakładów przewozowych, jakoteż zawieranie umów, gdyby do tego celu były potrzebne, tudzież kontrola nad przychodami, z wyjątkiem kontroli nad przychodami w obrocie lokalnym, która należy do dyrekcyj ruchu;

10. kontrola nad materiałami, tudzież sprawianie i rozdzielanie materiału kołowego (lokomotyw i wagonów), szyn i środków do przytwierdzenia szyn, jakoteż urządzeń machinowych dla warsztatów i palarni;

11. decydowanie co do zażaleń (rekursów) przeciw zarządzeniom urzędów niższych, jakoteż czuwanie i kontrola nad całą służbą.

§. 17.

Rada kolei rządowych składa się z przewodniczącego i 66 członków, których mianować będzie Minister handlu na trzy lata.

Z tych:

- a) 9 członków wybiera Minister handlu według własnego zdania, a 5 członków mianowani będą tym sposobem, że Minister skarbu i Minister rolnictwa wskażą po 2, a wspólny Minister wojny jedną z osób mających być mianowanymi,
- b) 36 członków mianowani będą na wniosek Izby handlowo-przemysłowych, a
- c) 16 członków na wniosek rad ziemiańskich krajowych i wszelkich innych korporacji zawodowych rolniczych.

Z członków, którzy mają być proponowani według lit. b) przypada na pojedyncze izby handlowo-przemysłowe następująca ilość:

na wiedeńską 3, na berneńską, krakowską, lwowską, praską i tryestyńską po 2, na gradecką, czerniowiecką, brodzką, liberecką, chebską, budziejowicką, pilzeńską, olomuniecką, opawską, linzką, salzburską, innsbrucką, feldkircheńską, bożeńską, rowerzedzką, celowiecką, lubniańską, gorycką, lublańską, rowińską, zadarską spljecką, dubrownicką po 1.

Z członków, którzy mają być proponowani według lit. c) przypada po 1 na c. k. Towarzystwa rolnicze w Wiedniu, Grazu, Krakowie i Lwowie; na radę ziemiańską krajową w Czechach 2 (to jest po 1 na sekcję czeską i na sekcję niemiecką); po 1 na radę ziemiańską krajową w Górnej Austrii i na radę ziemiańską krajową w Istrii, tudzież na towarzystwo kultury krajowej księstwa bukowinńskiego w Czerniowcach; na radę ziemiańską krajową dla Tyrolu i na vorarlberskie towarzystwo rolnicze w Bregencyi razem 2 (to jest po 1 na sekcję I. rady ziemiańskiej krajowej dla Tyrolu z towarzystwem rolniczym w Vorarlbergu i na sekcję II. rady ziemiańskiej krajowej dla Tyrolu); po 1 na c. k. towarzystwo morawsko-śląskie rolniczo-przyrodniczo-etnograficzne w Bernie i na towarzystwo austriacko-śląskie rolnicze i leśnicze w Opawie; nadto na c. k. towarzystwa gospodarcze i rolnicze połączone w grupy

linckie, salzburskie	razem	. . . . .	1
celowieckie, lublańskie	"	. . . . .	1
goryckie, tryestyńskie	"	. . . . .	1

Mianowanie zastępców zastrzega się Ministrom pod lit. a) wzmiankowanym.

Proponując członków pod lit. b) i c) wzmiankowanych, trzeba zarazem podać ich zastępców.

§. 19.

Rada kolei rządowych ma prawo i obowiązek wydawać opinią w ważnych kwestiach obrotu kolejowego, dotyczących się interesów handlu, przemysłu, rolnictwa i leśnictwa.

Sprawy, w których Rada kolei rządowych wydawać ma opinią, o ile chodzi o koleje, na których Rząd ruch utrzymuje, są:

- a) wszelkie ważne wnioski dotyczące się taryf, mianowicie te, których przedmiotem jest ustanowienie taryf normalnych dla obrotu pasażerskiego i towarowego, tudzież zasady stosowania taryf wyjątkowych i dyferencyalnych;
- b) programy ruchu, które mają być ustanawiane dwa razy na rok (na miesiące letnie i zimowe);
- c) wnioski, dotyczące się zmiany przepisów regulaminowych, o ile nie chodzi o postanowienia techniczne, tudzież postanowień taryfowych, o ile nie odnoszą się tylko do stosunków wyjątkowych, przemijających;
- d) zasady poruczania dostaw i robót.

Nadto jest obowiązkiem Rady kolei rządowych wydawać na żądanie Ministra handlu opinią co do wyboru miejsc, w których mają być zaprowadzone Dyrekcyje ruchu kolei żelaznych, urzędy ruchu, warsztaty, magazyny materiałów i oddziały konserwacji kolei.

Rada kolei rządowych może podawać zapytania i wnioski we względzie kolei, na których Rząd ruch utrzymuje.

Może także w sprawach, do jej zakresu działania należących, podawać wnioski, dotyczące się innych kolei żelaznych lub w ogóle spraw kolejowych.

§. 20.

Rada kolei rządowych zbiera się na posiedzenie na wezwanie Ministra handlu według potrzeby, najrzadziej zaś dwa razy na rok, to jest na wiosnę i w jesieni.

Prezes może zarządzić przypuszczenie do uczestniczenia w posiedzeniach Rady kolei rządowych znawców, nie będących funkcyjaryuszami zarządu kolei rządowych. Gdy w komitetach specjalnych, które przygotowują przedmioty dla pełnych posiedzeń Rady kolei żelaznych rządowych, rozstrząsane być mają sprawy kolei żelaznych prywatnych, przewodniczący może, o ile czas i inne okoliczności na to pozwolą, prosić w każdym z osobna przypadku interesowane zarządy, żeby na ich narady przysłały swoich delegatów.

Prawo przewodniczenia na posiedzeniach Rady kolei rządowych służy Ministrowi handlu, zastępcą zaś jego w Radzie kolei rządowych jest prezes dyrekcji głównej.

§. 23.

Każda dyrekcja ruchu kolei żelaznych stanowi urząd zespólny do trzech głównych gałęzi służby (konserwacji kolei, obrotu, ruchu pociągów), tudzież do spraw administracyjnych ogólnych, licząc tu zarząd materyałów.

Podlegają jej: urzędy zaliczające się do najniższych kategorii trzech głównych gałęzi służby, tudzież inspektorat budowy i konserwacji, magazyny materyałów, jakoteż wydelegowani urzędnicy kontroli dla służby obrotowej i pociągowej i inspektoraty w razie potrzeby do tego celu ustanowione, wreszcie oddział rachunkowy, który we względzie sposobu utrzymywania rachunków otrzyma osobne instrukcje.

Do realizowania przekazów pieniężnych dyrekcji ruchu kolei żelaznych ustanowiona będzie w siedzibie każdej dyrekcji ruchu kolei żelaznych własna kasa dyrekcji ruchu, która jest zarazem kasą zbiorczą przychodów ze stacyj wpływających. Czynność kasy dyrekcji ruchu, załatwiać może wyjątkowo kasa stacyjna (urzędu ruchu) znajdująca się w siedzibie dyrekcji ruchu, winna jednak utrzymywać rachunki rozdzielnie.

§. 24.

Miejsca, w których dyrekcje ruchu kolei mają być ustanowione, oznaczy Minister handlu za Najwyższem zezwoleniem, ze względem na potrzeby służby.

Siedziby urzędów ruchu, wydziałów konserwacji kolei, inspektoratów dla służby obrotowej i pociągowej, warsztatów i magazynów na materyały, oznaczy z szczególnym względem na wymagania służbowe nadzoru i rozkładu materyałów dyrekcja główna za zezwoleniem Ministra handlu.

§. 26.

Dyrektor ruchu reprezentuje dyrekcją ruchu na zewnątrz.

We wszystkich sprawach, zaliczonych do zakresu działania dyrekcji ruchu, znosi się bezpośrednio z uprawnionymi do tego Władzami wojskowymi i cywilnymi krajów, w których leży okrąg dyrekcji ruchu, tudzież z inspekcją główną kolei austriackich, jakoteż z urzędami innych zakładów komunikacyjnych.

Dyrektor ruchu winien bezwarunkowo spełniać w obrębie swego okręgu żądania komend terytoryalnych wojskowych, dotyczące się przewozu wojska i rekwizytów wojskowych, i ma reklamować wozy do tego potrzebne, gdyby mu na nich zbywało.

Gdy transporty wojskowe idą po za granice okręgu, dyrektor ruchu, do którego udała się Władza wojskowa wysyłająca, winien w porozumieniu z dalszemi okręgami zarządzić co potrzeba we względzie odebrania i dalszego przewozu transportu wojskowego aż do miejsca przeznaczenia.

§. 27.

Dyrektor ruchu obowiązany jest zarządzać i nadzorować wykonanie wyższych poleceń, zniwalać podwładnych do dopełniania powinności i czuwać nad tem, żeby ich współdziałanie przynosiło korzyść, jakoteż nad przestrzeganiem oszczędności, o ile tylko można.

Winien mieć na pieczy rezultat interesów swego okręgu i starać się o polepszenie go i w ogóle eksploatacji stosownymi środkami w obrębie własnego zakresu działania, przez podawanie wniosków do dyrekcji głównej. Winien nadto zwracać szczególną uwagę na potrzeby handlowe okręgu i przedstawiać dyrekcji głównej wnioski, jakie pod tym względem będą potrzebne, z dokładnem wyluszczeniem szczególnych stosunków. — Gdyby zwłoka groziła niebezpieczeństwem, dyrektor ruchu ma prawo i obowiązek wydawania odpowiednich zarządzeń także w sprawach zastrzeżonych dyrekcji głównej, winien jednak zdać sprawę niezwłocznie celem uzyskania zatwierdzenia.

§. 28.

Zakres działania dyrekcji ruchu kolei żelaznych obejmuje sprawowanie i nadzorowanie lokalnej służby ruchu w obrębie własnego okręgu, a mianowicie:

1. układanie preliminarza rocznego i zawiadywanie wyznaczonemi dotacyami, jakoteż zestawianie wykazów administracyjnych i zamknięć rachunkowych według zasad w §. 13, l. 2 przepisanych.

2. przyjmowanie (mianowanie, posuwanie na wyższy stopień), oddalanie ze służby (przenoszenie na spoczynek, wypowiedanie) urzędników na stopniach płacy aż do 1200 zł. włącznie, aspirantów na urzędników, dyurnistów i funkcyonaryuszek, urzędników niższych i całego pocztu sług łącznie z budnikami, tudzież pomocników potrzebnych w szczególnych przypadkach, w granicach ustanowio-

nego składu osobowego i zatwierdzonego preliminarza z ścisłym trzymaniem się istniejących pod tym względem instrukcyj, mianowicie warunków ogólnych i szczególnych przepisanych w przedmiocie przyjmowania do służby, tudzież przepisów dotyczących się egzaminów i posuwania na wyższe stopnie; nadto przenoszenie w obręb własnego okręgu z tem ograniczeniem, że przenoszenie przełożonych służby, których płaca roczna wynosi więcej niż 1200 zł., zastrzeżone jest dyrekcji głównej; wszystkie inne sprawy osobowe i postępowanie porządkowo-karne co do całego podwładnego pocztu osobowego z tem ograniczeniem, że dyrekcji głównej zastrzeżone jest postępowanie porządkowo-karne co do wszystkich urzędników, których płaca roczna wynosi więcej niż 2000 zł., zezwalanie zaś na oddalenie lub przeniesienie za karę wtedy, gdy kary te spotkać mają urzędnika, którego płaca roczna wynosi więcej niż 1200 zł.;

3. współdziałanie w zarządzaniu funduszami do zaopatrzenia i wszelkimi innemi humanitar-nemi dla podwładnych istniejącemi podług odnośnych statutów; wymierzanie i asygnowanie prawidłowych emerytur dla urzędników, których płaca roczna wynosi nie więcej jak 1200 zł., dla urzędników niższych i sług, jakoteż dla funkcyjaryuszów dzienną płacę pobierających, a należących do instytucji zaopatrzenia; przyjmowanie lekarzy kolejowych i wypowiadanie im miejsca;

4. udzielanie urlopu funkcyjaryuszom podwładnym na czas aż do czterech tygodni; atoli jeżeli lekarz kolejowy potwierdzi, że urlop jest potrzebny z powodu choroby, lub dla odzyskania zdrowia, albo jeżeli kto z innych przyczyn, na względy zasługujących, prosi o urlop z zawieszeniem płac: na czas aż do 3 miesięcy, wreszcie z powodu powołania do służby wojskowej: na czas tej służby;

5. zezwalanie na wynagrodzenia i zapomogi z funduszów, jakie na podstawie zatwierdzonego preliminarza będą do rozrządzenia w kwocie aż do 100 zł., jakoteż czynienie wniosków, gdyby chodziło o większe kwoty;

6. załatwianie spraw podatku dochodowego od osób w służbie będących, jakoteż spraw podatku gruntowego i budynkowego od nieruchomości kolejowych w okręgu leżących;

7. odpuszczanie lub też pozwalanie na odpisanie zarzutów rachunkowych i wierzytelności nie dających się ściągnąć, tudzież strat w materiałach i zasobach inwentarskich, jeżeli wartość pieniężna nie przenosi w każdym z osobna przypadku 500 zł., a w tym samym roku ogółem 5000 zł., z zastrzeżeniem ściągnięcia na drodze porządkowo-karnej;

8. sporządzanie i przedstawianie wszelkich projektów dotyczących się zmiany lub rozszerzenia stanu kolei, używanie w inny sposób zakładów kolejowych lub zmiany konstrukcyj normalnych, wykonywanie takich budowli na podstawie zatwierdzonych projektów i preliminarzy, o ile do tego nie są ustanowione osobne zarządy budownicze;

9. samodzielne sporządzanie i wykonywanie wszelkich innych w preliminarzu rocznym, a względnie w budżecie przewidzianych projektów budowli i przekształceń; nadto dozwalanie obcym osobom stawiania budowli na gruncie kolejowym, tudzież budynków pobocznych dla służby kolejowej na podstawie istniejących przepisów w przedmiocie starania się o pozwolenie do budowania i użytkowania;

10. uskutecznianie odkupu gruntów i czynności, które się z tem łączą;

11. czynienie wniosków co do ustanawiania i zmiany porządku ruchu pociągów regularnie kursujących przewożących pasażerów, ustanawianie i zmiana porządku ruchu programowych pociągów towarowych, jakoteż pociągów osobnych wysyłać się mających w potrzebie; rozporządzenie wszystkich pociągów, także wojskowych;

12. nadzorowanie całego ruchu pociągów;

13. rokowanie a względnie decydowanie, gdy chodzi o uszkodzenie materiału kołowego, z wyjątkiem obliczeń z obcemi kolejami co do kosztów reparacji wagonów;

14. zarządzanie parkiem machin i wagonów w obrębie okręgu dyrekcji ruchu i czynienie wniosków, gdyby zachodziła potrzeba zmiany lub pomnożenia parku;

15. dochodzenia co do przygód nieszczęsnych;

16. sprawowanie policyi kolejowej;

17. czynienie wniosków we względzie zmiany taryf pasażerskich i towarowych, jakoteż co do zniżania opłat od towarów;

18. udzielanie kart bezpłatnych i po cenie niższej, tudzież zniżanie opłat pobocznych miejscowych w obrocie towarowym, jakoto za włożenie i wyłożenie, naładowanie i wyładowanie lub przeładowanie, należitości za użycie windy, wagowego, składowego, należitości za przetrzymanie wagonu itp., stosownie do szczególnych instrukcyj, jakoteż czynienie wniosków co do przypadków nie przewidzianych w instrukcyach;

19. udzielanie stronom wyjaśnień w sprawach dotyczących się taryf pasażerskich i towarowych, a to tak dla obrotu lokalnego kolei rządowych austriackich, jak i dla obrotu zespolonego i związkowego

z obcemi zakładami komunikacyjnymi krajowemi i zagranicznymi, nadto przyjmowanie prośb o zniżenia dla towarów i przedstawienie ich z opinią, udzielanie kredytu co do przewoźnego według przepisów w tej mierze obowiązujących;

20. decydowanie co do zażeń przeciw podwładnym tudzież załatwianie bez ograniczenia kwoty, wszelkich reklamacyj i roszczeń do wynagrodzenia w obrocie pasażerskim i w obrocie towarowym tak lokalnym jak i zespolonym i związkowym krajowym, wreszcie uchylanie wad w obrocie towarowym lokalnym i krajowym, i kontrola nad przychodami z obrotu lokalnego;

21. wydzierżawienie placów składowych i gruntów kolejowych, jakoteż ustępowanie z czynszów dzierżawnych, aż do kwoty 100 zł.; pozwalanie na rozlepianie ogłoszeń obcych osób w obrębie kolei i wypuszczanie w dzierżawę restauracyj, jakoteż znoszenie się z Władzami skarbowymi co do nadawania trafik tytoniu na dworcach kolejowych;

22. interwencja w pertraktacjach konkurencyjnych, jakoteż pozwalanie na stawianie budowli prywatnych nad koleją i w pobliżu dworców, tudzież na zakładanie przez prywatnych w obrębie kolejowym urządzeń telefonicznych, na które przepisana koncesya już uzyskano;

23. skontrolowanie kas i zapasów w obrębie własnego okręgu;

24. zawiadywanie warsztatami o ile podlegają dyrekcyi ruchu i magazynami materyałów, jednemi i drugimi według istniejących w tej mierze przepisów;

25. zakupowanie na cały rok materyałów zużywczych i rzeczy inwentarskich z wyjątkiem materyału kołowego (lokomotywy i wagonów), szyn i środków do utwierdzenia szyn, jakoteż urządzeń maszynowych dla warsztatów i palarni, o ile suma kontraktowa w razie rozpisania licytacji publicznej i przyjęcia najkorzystniejszej oferty nie przenosi ustanowionej w §. 16, l. 9 sumy 150.000 zł., albo też, w innych przypadkach sumy 30.000 zł.

§. 29.

Materyały kupować należy (§. 28, l. 25) w granicach zatwierdzonego preliminarza potrzeb i kosztów z przestrzeganiem jak najściślejszej oszczędności.

Dostawy, których wartość preliminarzowana potrzeby rocznej dochodzi do sumy 5000 zł., lub ją przewyższa, powinny być zabezpieczane zwyczajnie przez rozpisanie licytacji publicznej i poruczenie dostawy temu, który poda najkorzystniejszą ofertę.

Przy ocenianiu ofert trzeba zwracać uwagę nie tylko na ofiarowaną cenę, lecz także na zmieniające się stosownie do miejsca wyrobu koszty nadzoru fabrykacji, transportu do miejsca odstawy, odbioru i rozdziału, jakoteż na wynikające stąd utrudnienia a zarazem na to, czy podawca oferty zdoła rzecz wykonać i czy zasługuje na zaufanie. Gdy warunki są jednakowe, pierwszeństwo trzeba dawać zawsze przemysłowi i płodom surowym własnego okręgu.

Jeżeli przeciwko rozpisaniu licytacji publicznej przemawiają ważne powody, jak np. stosunki targowe, mała ilość sposobnych oferentów, domysłne porozumienie się ich z sobą itp., można wyjątkowo poruczyć dostawę rzeczonoego rodzaju, jakoteż dostawy, których wartość wynosi mniej niż 5000 zł., co do których sposób poruczenia obierany być powinien w ogóle według okoliczności, przez ściślejszą licytacją lub na akord. Na akord kupować można zwłaszcza wtedy, gdy się nastęca sposobność zabezpieczenia dostawy po cenach jednostkowych, wziętych za podstawę do preliminarza, pod warunkami korzystniejszymi od tych, które na dokonanej właśnie licytacji publicznej uzyskane zostały od innego zakładu lub przedsiębiorstwa.

Także i w takich przypadkach trzymać się trzeba tej zasady, że gdy warunki są równie korzystne, pierwszeństwo dawać należy własnemu okręgowi.

Dyrekcye ruchu kolei żelaznych stosować mają odpowiednio przepisy powyższe, gdy chodzi o poruczenie robót.

II.

Rozporządzenie niniejsze nabywa mocy obowiązującej od dnia 1. stycznia 1892.

Bacquehem r. w.